

VPLIV OSEBNOSTNIH LASTNOSTI NA VLOGO ZBOROVODJE

THE INFLUENCE OF PERSONALITY TRAITS ON THE ROLE OF A CHOIR DIRECTOR

ERIK ŠMID

Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo
smid.erik@gmail.com

Izleček: Zborovodja mora biti oseba z močno karizmo, notranjo stabilnostjo in globokim prepričanjem v svojo umetniško vlogo, ki pritegne pozornost izvajalcev. Ti morajo z njim sočutiti, doživljati in se prepustiti njegovemu umetniškemu izražanju. Na uresničevanje njegove vloge vplivajo tudi osebnostne lastnosti. S sistematičnim pregledom literature je bil preučen vpliv osebnostnih lastnosti na vlogo zborovodje. Rezultati raziskave kažejo, da nobena od raziskav eksplicitno ne preučuje povezave med osebnostnimi lastnostmi in vlogo zborovodje, temveč segajo na področja stilov vodenja, strategij učenja in poučevanja, spodbujanja motivacije, strokovnega razvoja zborovodje ter njegovega vpliva na pevce. Iz ugotovljenega zaključujemo, da bi bilo koristno izvesti več raziskav, ki bi se osredotočile na osebnostne lastnosti zborovodij in na vlogo le-teh pri vodenju zbora.

Ključne besede: zborovodja, osebnostne lastnosti, vloga zborovodje

Abstract: A choir director must be an individual with strong charisma, inner stability, and a deep conviction in their artistic role that captures the attention of the performers. The performers must empathize with them, and experience, and surrender to their artistic expression. The realization of their role is also influenced by personality traits. With a systematic review of the literature we wanted to examine the influence of personality traits on the role of the choir director. The study results indicate that none of the studies explicitly examine the connection between personality traits and the role of the choir director, but rather delve into areas of leadership styles, learning and teaching strategies, promoting motivation, professional development of the director, and their influence on the singers. From the findings we conclude that it would be beneficial to conduct more research focusing on the personality traits of choir directors and the role these play in leading a choir.

Keywords: choir director, personality traits, role of the choir director

Zborovsko petje je več kot le umetniška dejavnost, je tudi pomembna kulturna praksa, ki združuje ljudi različnih starosti, poklicev in ozadij. Po podatkih raziskave Singing Europe je v različne zборе vključenih približno 37 milijonov Evropejcev, torej 4,5 % celotnega prebivalstva, kar kaže na njegovo razširjenost in pomembnost v evropskih državah (European Choral

Association – Europa Cantat, 2015). V središču te dejavnosti je lik zborovodje, ki usmerja in oblikuje zvočno podobo zbora, skrbi za repertoarno raznolikost in vzpostavlja pozitivno psihosocialno okolje za rast ter razvoj pevcev.

Vloga zborovskega dirigenta je torej večplastna in obsega vrsto odgovornosti, ki presegajo okvire glasbenih kompetenc. Smrekar (2015) navaja, da mora biti dober dirigent »najprej dober glasbenik z ustreznim glasbenim znanjem, biti mora sposoben ustvarjalno oblikovati izvedbo skladbe, imeti razvite pedagoške in vodstvene sposobnosti, predvsem pa karizmo, da spodbudi in navdihne izvajalce« (str. 7). Iz tega izhaja, da je njegova vloga izjemno široka in tako zajema umetniško, pedagoško kot tudi organizacijsko področje. Prvo vključuje vidike posameznih glasbenih del, drugo vodenje skupine in delo z zborom, zadnje pa organizacijo pevskih vaj, koncertov, tekmovanj ipd.

Uspešnost opravljanja funkcije zborovskega dirigenta pa je odvisna tudi od njegovih osebnostnih lastnosti, zato je potrebno razumevanje njegove osebnosti in preučevanje njenega vpliva na dinamiko znotraj zbora (Gregorc, 1982; Rucsanda, 2020). To tematiko je v knjigi *The Musical Temperament: Psychology and Personality of Musicians* naslovil Kemp (1996) in v njej preučil vpliv osebnosti in temperamenta na posamezne glasbene profile. Na podlagi številnih teorij osebnosti (psihoanalitične, strukturne, vedenjske, humanistične, kognitivne idr.) je izpostavil posamezne osebnostne lastnosti – introvertnost, neodvisnost, občutljivost, anksioznost, prilagodljivost spolnim vlogam – in jih povezal z različnimi glasbenimi profili (orkestrski glasbeniki, pianisti, pevci, dirigenti) ter tako pojasnil, kako specifične vrline vplivajo na razvoj osebnosti ali predisponirajo osebo za izbor različnih glasbil in glasbenih stilov.

V Sloveniji je področje osebnosti dirigenta v povezavi s stili navezanosti v doktorski disertaciji preučevala Milena Lipovšek (2017), ki je ugotovila, da je doživljanje osebnosti dirigenta pri orkestrskih glasbenikih povezano z njihovim stilom navezanosti v odraslem obdobju. Orkestrski glasbeniki z varnim stilom navezanosti dirigenta doživljajo kot čustveno stabilnega in sprejemljivega. Ta ugotovitev poudarja pomembnost razumevanja osebnostnih lastnosti in vloge dirigenta v kontekstu njihovega vpliva na dinamiko ter uspešnost skupine. Vendar pa je pomembno opozoriti, da so ugotovitve omenjene raziskave specifične za kontekst orkestrskih glasbenikov in njihovih dirigentov. Čeprav lahko nekatere ugotovitve prenesemo na področje zborovskega petja, je treba biti previden pri neposredni uporabi teh ugotovitev v kontekstu zborovstva. Prav tako je treba opozoriti, da se omenjena raziskava ne osredotoča neposredno na osebnostne lastnosti dirigenta, temveč temelji na stilih navezanosti orkestrašev in na tem, kako slednji vplivajo na doživljanje vodenja dirigenta, ki pa je posledično povezano tudi z osebnostjo dirigenta.

V luči zgoraj navedenega je jasno, da je razumevanje osebnostnih lastnosti in vloge zborovodje ključnega pomena za razumevanje ter nadaljnji razvoj zborovske prakse. Vendar pa je, kot kaže naš prvi pregled literature, to področje še vedno relativno neraziskano. Zato je namen tega preglednega članka, da sistematično preuči obstoječe raziskave na tem področju, identificira ključne

ugotovitve že obstoječih raziskav in na podlagi tega predvidi smiselne smernice nadaljnjega empiričnega raziskovanja.

METODOLOŠKI PRISTOPI RAZISKOVANJA POVEZANOSTI OSEBNOSTI IN VLOGE ZBOROVODJE

Pri pregledu literature na temo osebnosti in vloge zborovodje nismo uspeli zaslediti podobnih prispevkov v slovenščini in v mednarodnem okolju, zato je namen pričujočega članka sistematično preučiti obstoječo literaturo na omenjeno temo in hkrati ugotoviti, kje na tem področju so v znanstvenih raziskavah vrzeli. V ospredje postavljamo vprašanje, kako osebnostne lastnosti zborovodje vplivajo na njegovo vlogo in delovanje znotraj zbora. Zanimalo nas bo, kako se osebnostne lastnosti zborovodje odražajo v njegovem umetniškem, pedagoškem in administrativnem delu ter kako te lastnosti vplivajo na dinamiko znotraj zbora, motivacijo pevcev in končno izvedbo glasbenih del.

Ustrezno literaturo smo iskali v obdobju od maja in julija 2023, in sicer v bazah Google Scholar, Research Gate, JSTOR in Sage Journals. Pri tem smo uporabljali iskalni niz in ključne besede »personality« OR »personality traits« AND »role« AND »choral conductor« OR »choral director« OR »choir director«. Ker je bilo število najdenih raziskav v tem iskanju nezadovoljivo, smo se poslužili tudi iskanja po metodi »snežne kepe«. Pregledali smo sezname navedene referenčne literature vsebinsko sorodnih člankov, nato pa s pomočjo orodja Google Scholar poiskali relevantne članke za našo raziskovano temo.

V pregled literature smo vključili pet člankov, od tega štirje temeljijo na empiričnih znanstvenih raziskavah, eden pa je strokovne narave, vendar se nanaša na preliminarno doktorsko raziskovanje enega od avtorjev.

Pri iskanju literature smo naleteli na pomanjkanje člankov, ki bi povezovali osebnost in vlogo zborovodje, zato smo v analizo vključili vse članke, ki so se nanašali na vlogo zborovodje, četudi je bila raziskava usmerjena v področja vodenja (angl. *leadership*), motivacije, razvoja kompetenc ali vpliva zborovodij na oblikovanje identitete pevcev. Vsi članki so bili slepo recenzirani v skladu s standardi znanstvenih revij, časovno pa smo se omejili na članke po letu 2000.

Znanstveno-raziskovalni članki, ki so na podlagi navedenih vključitvenih in izključitvenih meril vključeni v pričujočo raziskavo, so bili objavljeni med letoma 2005 in 2021. Nobeden od njih eksplicitno ne preučuje povezave med osebnostnimi lastnostmi in vlogo zborovodje, temveč segajo na področja stilov vodenja (Carnicer idr., 2015), strategij učenja in poučevanja (Corbalán idr., 2019), spodbujanja motivacije (Fucci Amato in Amato Neto, 2007), strokovnega razvoja zborovodje (Jansson in Haugland Balsnes, 2021) in njegovega vpliva na pevce (Durrant, 2005). Izmed vseh vključenih člankov eden ne predstavi raziskave (Carnicer idr., 2015), temveč le aplikativno povzame ugotovitve iz preliminarne doktorskega raziskovanja enega od avtorjev.

V preglednici 1 prikazujemo preučene članke (od najstarejšega do najmlajšega), ki smo jih izbrali za analizo. Pri vsakem članku smo zapisali raziskovalni pristop in ključna spoznanja izvedene raziskave, nanašajoč se na vlogo zborovodje.

Preglednica 1

Prikaz metodologije ter ključnih spoznanj z vidika pomena osebnosti in vloge zborovodje pri petih znanstveno-raziskovalnih člankih

Avtorji	Leto objave	Država	Vrsta raziskave	Raziskovalni pristop; udeleženci raziskave	Ključne ugotovitve
C. Durrant	2003	Finska in Švedska	Kvalitativna	Deskriptivna in interpretativna študija primera, polstrukturirani intervjuji in opazovanje; pevci in zborovodje	1. Glasbene in osebnostne lastnosti so ključne pri ustvarjanju spodbudnega in motivacijskega okolja za pevce. 2. Petje v zboru ima pomembno socialno in glasbeno funkcijo. 3. Izvajanje ljudske glasbe pri pevcih krepi občutek nacionalne in kulturne zavesti.
R. de C. Fucci Amato in J. Amato Neto	2007	Portugalska	Kvantitativna	Strukturiran vprašalnik; študenti zborovskega dirigiranja in zborovskega petja	1. Študenti pripisujejo pomembnost motivacijskemu procesu v kontekstu prakse zborovskega petja in menijo, da je sposobnost motiviranja pomembna kompetenca zborovodje. 2. Glede na držo in aktivnosti, ki bi jih dirigent lahko spodbujal za motivacijo pevcov v zboru, so bile izpostavljene različne aktivnosti (navedene v besedilu).
J. Carnicer idr.	2015	Pregledni znanstveni članek, zato ne vsebuje empirične raziskave			
J. G. Corbalán idr.	2019	Španija	Kvantitativna	Vprašalnik; zborovodje	1. Obstajajo trije profili zborovodij glede na njihov pogled na poučevanje/učenje (tradicionalni profil, profil s fokusom na branju in profil s fokusom na učenju in demonstraciji). 2. Obstaja povezava med tremi profili zborovodij in določenimi spremenljivkami (učitelj/neučitelj, ekspertiza in vrsta zborovskega sestava – otroški oz. mladinski ali odrasli).
D. Jansson in A. Hagland Balsnes	2021	Norveška	Kvalitativna	Intervjuji; zborovodje	1. Zborovodje oblikujejo svojo dirigentsko prakso na zelo individualen način, ki združuje ozadje, formalno izobraževanje, izkušnje. 2. Zborovodska praksa in pretekle izkušnje prevladujejo nad formalnim izobraževanjem.

Durrant (2005) se v raziskavi osredotoča na oblikovanje identitete skozi zborovsko dejavnost, tako z vidika percepcije pevcev kot dirigentov. Pri tem je treba poudariti, da raziskava izpostavlja vpliv zborovstva na oblikovanje identitete pevcev in ne identitete dirigenta. Teoretično izhodišče raziskave je model učinkovitega zborovskega dirigiranja, ki ga je avtor utemeljil v svoji doktorski disertaciji in objavil v knjigi *Choral Conducting: Philosophy and Practice* (Durrant, 2003). Ta predpostavlja številne medsebojno povezane attribute, strnjene v tri področja – filozofska načela (poznavanje zborovskega repertoarja, poznavanje zakonitosti pevskega glasu, zmožnost oblikovanja glasbene predstave pred vajo z zborom, zavedanje estetskega potenciala glasbe, razumevanje narave dirigentovega poslanstva), glasbenoteoretične spretnosti (primerna slušna zaznava in prepoznavanje napak, zmožnost jasnega podajanja informacij glede tempa, dinamike, fraziranja ipd., zmožnost primerne demonstracije skladb, prepoznavanje pomembnosti upevanja) in medosebne veščine (zmožnost ustvarjanja spodbudnega okolja, dobre komunikacijske veščine, želja po spodbujanju zdravega petja, sposobnost učinkovitega načrtovanja vaje in zastavljanja visokih izvedbenih standardov). Raziskovanje je temeljilo na kvalitativni metodologiji – opravljeni so bili številni intervjuji z dirigenti in s pevci ter izvedeno obsežno opazovanje zborovskih vaj ter v nekaterih primerih tudi koncertov. Raziskava se je osredotočila na zborovsko tradicijo Finske in Švedske, kjer so zbori znani po kakovostnem petju in širokem vključevanju ljudske glasbe v svoje repertoarje. Potrdila je, da so glasbene in osebne veščine ključne pri ustvarjanju spodbudnega ter motivacijskega okolja za pevce, da ima petje v zboru pomembno socialno in glasbeno funkcijo ter da je izvajanje ljudske glasbe pri pevcih okrepilo občutek nacionalne in kulturne zavesti.

Raziskava Rite de Cássia Fucci Amato in Amata Neta (2008) se osredotoča na vlogo zborovodje pri motiviranju zbora. Raziskovalca sta ocenjevala mnenje študentov o tem, kako pomembna je dirigentova sposobnost motiviranja pevcev in kateri so glavni motivacijski ukrepi, ki jih zborovodja lahko uporablja. Raziskava temelji na tezi, da je motivacija ključni element za ustvarjanje interesa in zavezanosti v izvajani dejavnosti. Raziskovalca poudarjata, da je motivacija proces, ki lahko doseže svojo učinkovitost le iz procesa vodenja zborovodje, ki z učinkovitim upravljanjem sposobnosti svojih pevcev razvija ugodno človeško vzdušje za kolektivno umetniško udejstvovanje. Študenti ($n = 19$), ki so bili s strukturiranimi anketnimi vprašalniki vključeni v raziskavo, pripisujejo pomembnost motivacijskemu procesu v kontekstu zborovskega petja in menijo, da je sposobnost motiviranja pomembna kompetenca zborovodje. Glede na držo in aktivnosti, ki bi jih zborovodja lahko spodbujal za motiviranje pevcev v zboru, so bile izpostavljene naslednje aktivnosti (v padajočem

vrstnem redu): 1. zborovodjeve pozitiven odnos do znanja in glasbenih izkušenj pevcov v zboru; 2. poslušanje mnenj pevcov; 3. prepoznavanje napak in kvalitet vsakega posameznika; 4. demokratična izbira raznolikega repertoarja; 5. spodbujanje kreativnosti pevcov v zboru; 6. uporaba sistema kazni in nagrad (več privilegijev za najprizadevnejše); 7. druge aktivnosti (odprtost dirigenta za različne glasbene stile, obojestransko spoštovanje zborovodje in pevcov, spodbujanje prostočasnih dodatnih aktivnosti).

Članek »Music and Leadership: The Role of the Conductor« (Carnicer idr., 2015) ne predstavlja konkretnih empiričnih raziskav, temveč se osredotoča na teoretično razpravo o vlogi dirigenta kot vodje. Avtorji članka izpostavljajo različne analogije med vlogami vodje in dirigenta, pri čemer se osredinjajo na osebnostne lastnosti vodje, kot so socialna zavest, socialne veščine in samoupravljanje. Prav tako se dotaknejo vloge dirigenta med vajami in koncerti ter predstavijo različne modele glasbenega vodenja (avtoritarni, polavtoritarni, liberalni, demokratični, vizionarski, vodja – organizator, pripadnostni, coach). Avtorji poudarjajo, da je vloga dirigenta ključna za uspešno delovanje katere koli skupine glasbenikov, ne glede na njeno velikost. Vodstvene sposobnosti so lahko tako prirojene kot pridobljene: že od zgodnjega otroštva mnogi vodje kažejo edinstvene osebnostne lastnosti, ki jih skozi izkušnje lahko nadgradijo in razvijejo. Članek je po navedbi avtorjev osnovan na rezultatih doktorske disertacije in je bil podprt z dvema raziskovalnima štipendijama s strani Agrupaci6n Recerca de Ci6ncies de l' Educaci6n na Univerzi v Barceloni.

Raziskovalci Corbalán idr. (2019) so raziskovali vlogo zborovodij in vrsto učenja, ki ga določeni profili zborovodij spodbujajo med vajami zbora. Pri tem vajo zbora pojmujejo kot prostor za poučevanje in učenje. Raziskava je z analizo grozdov potrdila dva raziskovalna cilja: obstoj treh profilov zborovodij glede na njihov pogled na poučevanje/učenje in obstoj povezave med tremi profili zborovodij ter določenimi spremenljivkami (učitelj/neučitelj, strokovnjak/laik, otroški zbor/odrasli zbor).

Trije profili zborovodij, ki so bili na podlagi implicitnih teorij učenja identificirani v raziskavi, so (Corbalán idr., 2019):

- Tradicionalni profil: zborovodje, ki se držijo tradicionalnih metod poučevanja, ne uporabljajo raznolikih pristopov, močan poudarek dajejo metodi večkratnega ponavljanja. Ti zborovodje v svojih odgovorih najmanj omenjajo delo s partituro.
- Profil s poudarkom na branju: zborovodje, ki se v glavnem osredotočajo na uporabo partiture. Redko se sklicujejo na notranjo motivacijo in spodbujajo pevce, da razumejo in interpretirajo glasbeno vsebino.
- Profil s poudarkom na učenju in predstavitvi: zborovodje v tej skupini se osredotočajo na celostno učenje in interpretacijo glasbe. Ne želijo le, da pevci pripravijo delo za koncerte, ampak da tudi aktivno sodelujejo pri

ustvarjanju glasbe. Uporabljajo različne metode poučevanja in spodbujajo pevce, da razmišljajo o svojem učenju in razumevanju glasbe.

Raziskava je pokazala, da se načini vodenja zborovodij razlikujejo glede na njihove izkušnje, pedagoški status in starost pevcev, poleg tega pa tudi, da so izkušenejši zborovodje uporabljali kompleksnejše procese in da so zborovodje, ki so tudi učitelji, uporabljali različne načine predstavitve med vajo (kinestetične, avdio, vizualne, kombinirane) in druge kompleksne procese, kot sta prenos učenja ali metakognicija.

Raziskava, ki sta jo izvedla Jansson in Anne Haugland Balsnes (2021), se osredotoča na vlogo in razvoj zborovodij. Raziskava temelji na teoriji skupnosti prakse in situacijskega učenja Wengerja (1998, v Jansson in Haugland Balsnes, 2021), ki predpostavlja, da se učenje ne more ločiti od konteksta, v katerem poteka. Raziskovalci so se osredotočili na dve ključni vprašanji: kako lahko razumemo obvladovanje zborovskega dirigiranja v realnih delovnih situacijah kot stalni izobraževalni projekt in kako raznolik je razvoj profesionalnih poti zborovodij. Kvalitativna raziskava je preko intervjujev 20 zborovodij pokazala, da zborovodje svojo prakso oblikujejo na zelo individualen način, ki združuje njihovo ozadje, formalno izobraževanje in izkušnje. Izpostavljeno je bilo, da praksa prevladuje nad formalnim izobraževanjem. Mnogi zborovodje so opazili razkorak med formalnim izobraževanjem in prakso, pri čemer so izpostavili pomanjkanje fokusa na medosebnih veščinah v formalnem izobraževanju.

Ker gre pri analiziranih člankih za raznolik nabor raziskovalnih in metodoloških pristopov, lahko trdimo, da je področje osebnosti ter pomena vloge zborovodje moč raziskovati tako kvantitativno kot kvalitativno. Kvantitativni raziskovalni pristop lahko omogoča širok pregled nad preučevanim področjem ter prisotnost oz. odsotnost nekaterih elementov, kvalitativni pa ponuja poglobljen uvid ali mnenja posameznikov o preučevanem področju.

ZAKLJUČEK

Področje osebnostnih lastnosti zborovodje in njihov vpliv na njegovo vlogo ter uspešnost vodenja zbora je sicer raziskano, vendar zelo pomanjkljivo. Večina raziskav se osredotoča na različne vidike vloge zborovodje, vključno z njegovimi osebnostnimi lastnostmi, vendar se te lastnosti pogosto obravnavajo posredno, kot del širšega konteksta vodenja in učenja. Na podlagi teh raziskav lahko sklepamo, da so osebnostne lastnosti zborovodij pomembne za njihovo vlogo in uspešnost vodenja zbora. Poleg tega se zdi, da se raziskave bolj osredotočajo na veščine in kompetence zborovodij kot na njihove osebnostne lastnosti. Tako ostaja prostor za nadaljnje raziskave, ki bi se neposredno osredotočale na osebnostne lastnosti zborovodij in njihov vpliv na njihovo vlogo ter uspešnost vodenja zbora.

V prihodnjih raziskavah bi bilo koristno preučiti povezavo med osebnostnimi lastnostmi zborovodij in njihovo uspešnostjo pri vodenju zbora. Empirična raziskava, ki bi uporabila osebnostni vprašalnik Big Five Personality Traits (Musek, 2010), bi lahko razkrila, kako različne osebnostne lastnosti vplivajo na različne vidike vodenja zbora, kot so motivacija pevcov, izbira repertoarja, načrtovanje vaj in izvedba koncertov. Rezultati bi lahko pomagali pri oblikovanju usposabljanj za zborovodje, ki bi se osredotočila na razvijanje osebnostnih lastnosti, ki najbolj prispevajo k uspešnosti vodenja zbora. Poleg tega bi bilo zanimivo preučiti, kako osebnostne lastnosti zborovodij vplivajo na uspešnost zbora, merjeno npr. z ocenami na tekmovanjih, s številom obiskovalcev koncertov ali povratnimi informacijami občinstva. In nazadnje, preučevanje vpliva osebnostnih lastnosti zborovodij na njihov pedagoški pristop bi lahko razkrilo, kako osebnostne lastnosti zborovodij vplivajo na njihovo pedagoško prakso. Ta raziskava bi lahko pomagala pri oblikovanju usposabljanj za zborovodje, ki bi se osredotočila na razvijanje pedagoških pristopov, ki prinašajo najboljše rezultate.

Literatura

- Carnicer, J. G., Garrido, D. C., in Requena, S. O. (2015). Music and leadership: The role of the conductor. *International Journal of Music and Performing Arts*, 3(1), 84–88.
- Corbalán, M., Pérez-Echeverría, M. P., Pozo, J. I., in Casas-Mas, A. (2019). Choral conductors to stage! What kind of learning do they claim to promote during choir rehearsal? *International Journal of Music Education*, 37(1), 91–106.
- Durrant, C. (2003): *Choral conducting: Philosophy and practice*. Routledge.
- Durrant, C. (2005). Shaping identity through choral activity: Singers' and conductors' perceptions. *Research Studies in Music Education*, 24(1), 88–98.
- European Choral Association – Europa Cantat. (2015). *Singing Europe: Final report*.
- Fucci Amato, R. de C., in Amato Neto, J. (2008). The role of the choir conductor in motivating his group: Conceptual revision, suggestions, and a perspective of music undergraduate students. V *Proceedings of the 19th Annual Production and Operations Management Society (POMS) Conference*. Production and Operations Management Society.
- Gregorc, J. (1982). *Moje izkušnje in pogledi na zborovodstvo*. Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
- Jansson, D., in Haugland Balsnes, A. (2021). Choral conducting education: The lifelong entanglement of competence, identity and meaning. *Research Studies in Music Education*, 43(3), 347–365.

- Kemp, A. E. (1996). *The musical temperament: Psychology and personality of musicians*. Oxford University Press.
- Lipovšek, M. (2017). *Stili navezanosti in odnosi v orkestru* [Neobjavljena doktorska disertacija]. Univerza v Ljubljani.
- Musek, J. (2010). *Psihologija življenja*. Inštitut za psihologijo osebnosti.
- Rucsanda, M. D. (2020). The role of the conductor of children choir in the improvement of interpersonal communication through music. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Series VIII: Performing Arts*, 13(2), 257–266.
- Smrekar, B. (2015). *Osnove dirigentske tehnike*. Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning and identities*. Cambridge University Press.

Summary

UDC 78.087.68:159.9

The role of a choir director is multifaceted, extending beyond musical direction to encompass the cultivation of a choir's sound, repertoire diversity, and a positive psychosocial environment for the growth and development of its members. The article systematically reviews the literature to examine the influence of personality traits on the role of the choir director, a subject that has not been extensively explored in existing research.

The study's literature review spanned from May to July 2023, utilizing databases such as Google Scholar, Research Gate, JSTOR, and Sage Journals. The search strategy employed keywords related to personality traits and the role of the choir director, supplemented by a snowball method to identify additional relevant articles. This process yielded five scientific articles for detailed analysis, four of which were empirical studies, and one a professional article based on preliminary doctoral research.

The studies reviewed include Durrant's (2005) qualitative research, which emphasizes the significance of a director's musical and personal attributes in fostering a conducive environment for singers. Fucci Amato and Amato Neto (2007) focus on the motivational process in choral practice, highlighting the choir director's ability to inspire as a crucial competency. Carnicer et al. (2015) provide a review that synthesizes findings from preliminary doctoral research, offering insights into the conductor's role without empirical data. Corbalán et al. (2019) identify three profiles of choir directors based on their teaching/learning perspectives, and Jansson and Balsnes (2021) describe the individualized nature of choral conducting practice shaped by background, education, and experience.

The literature review identifies a gap in research specifically focused on the personality traits of choir directors and their impact on leadership effectiveness within a choir. It suggests that further empirical research could provide valuable insights into how these traits are reflected in the artistic, pedagogical, and administrative functions of a choir director and how they influence the dynamics within the choir, the motivation of the

singers, and ultimately the performance of musical works. An empirical study utilizing the Big Five Personality Traits (Musek, 2010) questionnaire could reveal how different personality traits impact various aspects of choir leadership, such as motivating singers, selecting repertoire, planning rehearsals, and performing concerts. The findings could inform the design of training programmes for conductors, focusing on developing personality traits that contribute most to successful choir leadership.

In conclusion, the article underscores the complexity of the choir director's role and the potential influence of their personality traits on their effectiveness. It calls for more targeted research to better understand these dynamics and to inform the development of more effective choral leadership strategies.